

الدَّرْسُ الثَّانِي

اَلْمُعْجَم (۲۹ کلمه جدید)
کلمه‌ها

صَدَمَ : برخورد کرد
(مضارع : يَصْدِمُ)
فَجَاءَ : ناگهان
قُبِحَ : زشتی
لَقَدْ : قطعاً
لِمَ : برای چه (ل + ما)
ما : آنچه
مُرور : گذر کردن
مُسْتَشْفَى : بیمارستان
مَمَرٌ مُشَاةٌ : گذرگاه پیاده
نَادَى : صدا زد
(مضارع : يُنَادِي)
هَادِي : آرام

تَكَلَّمَ : صحبت کرد
(مضارع : يَتَكَلَّمُ)
حَذَّرَ : هشدار داد
(مضارع : يُحَذِّرُ)
ذَكِيَ : باهوش
رَسَمَ : نقاشی کرد
(مضارع : يَرَسُمُ)
رَصِيفٌ : پیاده‌رو
رَقَدَ : بستری شد، خوابید
(مضارع : يَرْقُدُ)
سَتَرَ : پوشاند، پنهان کرد
(مضارع : يَسْتُرُ)
شَقَاوَةٌ : بدبختی
صَحِيفَةٌ جِدَارِيَّةٌ : روزنامه
دیواری

أَمَنَ : ایمان آورد
(مضارع : يُؤْمِنُ)
إِدَارَةُ الْمُرُورِ : ادارهٔ راهنمایی و
رانندگی
أُسْوَةٌ : الگو
إِشَارَاتُ الْمُرُورِ : علامت‌های
راهنمایی و رانندگی
إِقْتَرَبَ مِنْ : نزدیک شد به
(مضارع : يَقْتَرِبُ)
أَنْصَحَ : اندرزگوترین
بُكَاءٌ : گریه کردن، گریه
تالي : بعدی
«الْيَوْمُ التَّالِي: روز بعد»
تَصَادَمَ : تصادف کرد
(مضارع : يَتَصَادَمُ)

قوانین رانندگی

سجاد با ناراحتی از مدرسه برگشت؛ وقتی که با خانواده‌اش بر سر سفره نشست، ناگهان شروع به گریه کرد و به اتاقش رفت. پدرش نزد او رفت و با او صحبت کرد و از او پرسید: «چرا غذا نخوردی؟!» جواب داد: «آیا دوستم حسین را می‌شناسی؟» گفت: «بله» او را می‌شناسم. او پسر باهوش و آرامی است. چه اتفاقی برای او افتاده است؟ سجاد جواب داد: او در بیمارستان بستری شد؛ با ماشین تصادف کرد.

«تصادف جلوی من اتفاق افتاد؛ هنگامی که او را در پیاده رو دیدم او را صدا زدم، ناگهان از خیابان عبور کرد و به چپ و راست نگاه نکرد، ماشینی به او نزدیک شد و به او برخورد کرد.»

پدرش گفت: «حالا چطور است؟»

سجاد گفت: «او خوب است؛ سرعت ماشین کم بود.»

در روز بعد معلم از دانش آموزانش خواست قوانین رانندگی را در یک روزنامه دیواری بنویسند.

سپس مدیر مدرسه از اداره راهنمایی و رانندگی خواست علامت‌های راهنمایی و رانندگی را شرح دهند.

پلیس راهنمایی و رانندگی آمد و علائم لازم برای دانش آموزان را توضیح داد و از آنها خواست که از محل عبور پیاده عبور کنند.

دانش آموزان یک روزنامه دیواری نوشتند و در آن علامت‌های راهنمایی و رانندگی را کشیدند و معانی آن را توضیح دادند.

الدَّوْرَانُ عَلَى الْيَسَارِ مَمْنُوعٌ.

گردش به چپ ممنوع

الدَّوْرَانُ عَلَى الْيَمِينِ مَمْنُوعٌ.

گردش به راست ممنوع

السَّيْرُ فِي هَذَا الطَّرِيقِ مَمْنُوعٌ.

ورود ممنوع

مَمَرُ الْمَشَاةِ.

محل عبور عابر پیاده

تَقْتَرِبُ مِنَ الْمَطْعَمِ.

به رستوران نزدیک می‌شوید

الْعَمَالُ يَعْمَلُونَ.

کارگران مشغول کارند

✍️ درستی یا نادرستی گزینه‌های زیر را بر اساس متن درس بنویسید.

۱. كَانَ مَوْضِعُ الصَّحِيفَةِ الْجِدَارِيَّةِ قَوَانِينَ الْمُرُورِ. درست
۲. رَقَدَ حُسَيْنٌ فِي مُسْتَوَصَفٍ قَرِيبٍ مِنْ بَيْتِهِ. نادرست
۳. رَجَعَ سَجَّادٌ إِلَى مَنْزِلِهِ مَسْرُورًا. نادرست
۴. أُسْرَةُ سَجَّادٍ مَا عَرَفَتْ حُسَيْنًا. نادرست
۵. كَانَتْ سُرْعَةُ السَّيَّارَةِ قَلِيلَةً. درست

وزن و حروف اصلی

۱. بسیاری از کلمه‌ها در عربی سه حرف اصلی دارند؛ مثال:

حروف اصلی	کلمات هم خانواده
ح ك م	حَاكِم، مَحْكُوم، حَكِيم، حِكْمَة، مُحَاكَمَة، حُكُومَة، أَحْكَام
ع ل م	عَالِم، مَعْلُوم، عَلِيم، تَعْلِيم، أَعْلَم، عُلُوم، إِعْلَام

در کلماتی مانند «حاکم، محکوم، حکیم و ...» سه حرف «ح ک م» به ترتیب تکرار شده‌اند.

به این سه حرف «حروف اصلی» یا «ریشه» کلمه می‌گویند. شناختن حروف اصلی به املاي ما کمک می‌کند. با نگاه به هم‌خانواده‌های یک کلمه می‌توان به حروف اصلی آن پی بُرد؛ اگر با دقت به این کلمه‌ها «مُجَالَسَة / مَجَالِس / مَجْلِس / إجلاس / جلوس / جَلَسَة / جَلِيس» نگاه کنیم؛ درمی‌یابیم که به ترتیب سه حرف «ج ل س» در آنها مشترک است.

 سه حرف اصلی این کلمات چیست؟

رافِع، مَرْفُوع، رَفِيع: ر ف ع ناظِر، مَنظُور، نَظير: ن ظ ر قَادِر، مَقْدُور، قَدِير: ق د ر حروفی که همراه حروف اصلی می‌آیند؛ «حروف زائد» نامیده می‌شوند. این حروف معنای جدیدی به کلمه می‌دهند. حروف اصلی کلمه‌ها به ترتیب با سه حرف «ف ع ل» سنجیده می‌شوند.

مُ	ج	ا	ل	س	ة	↩ مُجَالَسَة
مُ	ف	ا	ع	ل	ة	↩ مُفَاعَلَة

۲. بیشتر کلمات در زبان عربی وزن دارند؛ مثال:

وزن	کلمات
فَاعِل	نَاصِر عَارِف ظَالِم فَاتِح قَاتِل ضَارِب رَافِع
مَفْعُول	مَنْصُور مَعْرُوف مَظْلُوم مَفْتُوح مَقْتُول مَضْرُوب مَرْفُوع

 کدام کلمه بر وزن فاعِل و کدام بر وزن مفعول است؟ مَقْطُوع، حَامِد، عَابِد، مَذْکُور
مفعول فاعل فاعل مفعول

فَنِّ ترجمه

با معنای دو وزن «فَاعِل» و «مَفْعُول» آشنا شوید.

معمولاً وزن «فَاعِل» به معنای «انجام دهنده یا دارنده حالت» و وزن «مَفْعُول» به معنای

«انجام شده» است؛ مثال:

حامد: ستاینده، مَحْمُود: ستوده شده

ترجمه کنید.

يَا صَانِعَ كُلِّ مَصْنُوعٍ، يَا خَالِقَ كُلِّ مَخْلُوقٍ!

ای سازنده هر ساخته شده، ای آفریدگار هر آفریده شده.

التَّمارين

التَّمرينُ الأوَّلُ

● حروف اصلی و ترجمه کلمات زیر را بنویسید.

عابد، مَعْبُود :	ع.ب.د	عبادت کننده	عبادت شده
فاتح، مَفْتُوح :	ف.ت.ح	گشاینده	گشاده شده
کاتب، مَكْتُوب :	ک.ت.ب	نویسنده	نوشته شده
ضارب، مَضْرُوب :	ض.ر.ب	زننده	زده شده
خادم، مَخْدُوم :	خ.د.م	خدمتکار	خدمت شده
شاهد، مَشْهُود :	ش.ه.د	بیننده	دیده شده

● وزن کلمات جدول را بنویسید.^۱

مضارع	ماضی	ریشه
يُخْرِجُ	أَخْرَجَ	خ ر ج
يُفْعِلُ	أَفْعَلَ	
يُسَلِّمُ	سَلَّمَ	س ل م
يُفْعِلُ	فَعَّلَ	
يَتَعَامَلُ	تَعَامَلَ	ع م ل
يَتَفَاعَلُ	تَفَاعَلَ	
يَتَعَلَّمُ	تَعَلَّمَ	ع ل م
يَتَفَعَّلُ	تَفَعَّلَ	
يَسْتَخْدِمُ	اسْتَخْدَمَ	خ د م
يَسْتَفْعِلُ	اسْتَفْعَلَ	
يُسَافِرُ	سَافَرَ	س ف ر
يُفَاعِلُ	فَاعَلَ	
يَنْكَسِرُ	انْكَسَرَ	ك س ر
يَنْفَعِلُ	إِنْفَعَلَ	
يَشْتَغِلُ	اشْتَغَلَ	ش غ ل
يَفْتَعِلُ	إِفْتَعَلَ	

۱. هدف آموزش فعل‌های ماضی و مضارع ثلاثی مزید نیست.

التَّمرينُ الثَّالثُ

پرسش‌ها و پاسخ‌های مربوط به هم را به یکدیگر وصل کنید.

١. قَوَانِينُ الْمُرُورِ	قَوَاعِدُ السَّيْرِ وَ الْمُرُورِ فِي الشَّوَارِعِ وَ الطُّرُقِ.
قوانین راهنمایی و رانندگی	قوانین عبور و مرور در خیابان و جاده
٢. الْمُسْتَشْفَى	أَوْرَاقٌ فِيهَا أَخْبَارٌ وَ مَعْلُومَاتٌ أُخْرَى.
بیمارستان	برگه‌هایی که در آن خبرها و اطلاعات دیگر است.
٣. الرِّصِيفُ	جَانِبُ مِنَ الشَّارِعِ لِمُرُورِ النَّاسِ.
پیاده‌رو	قسمتی از خیابان برای عبور مردم
٤. الصَّحِيفَةُ	مَكَانٌ مُجَهَّزٌ لِفَحْصِ الْمَرْضَى.
روزنامه	مکانی مجهز برای رسیدگی به بیماران
٥. الْبُكَاءُ	جَرَيَانُ الدُّمُوعِ مِنَ الْحُزَنِ.
گریه کردن	جریان اشک از ناراحتی

التَّمرينُ الرَّابِعُ

جاهای خالی را با کلمات داده شده پُر کنید.

هو - هُما - هُم - هي - هُنَّ - أنتَ - أَنْتُمَا - أَنْتُمْ - أَنْتِ - أَنْتُنَّ - أَنَا - نَحْنُ

من	أَنَا.....	
تو	أَنْتَ.....	
او	هُوَ.....	
ما	نَحْنُ.....	
شما	أَنْتُمْ.....	
ایشان	هُم.....	
	أَنْتِنِ.....	
	أَنْتُمَا.....	
	هُنَّ.....	
	هُمَا.....	

التَّمرينُ الخامسُ

● در جاهای خالی از کلمات داده شده استفاده کنید. «یک کلمه اضافه است.»

التَّالي / جِدَارِيَّة / تَصَادَمَتَا / تَلْمِيذُ / الدُّمُوعُ / حَدَثَ

۱. يا زَمِيلِي، ما بِكَ؟ لِمَ أَنْتَ حَزِينٌ؟ ماذا **حَدَثَ** ؟
ای هم کلاسی تو را چه شده است؟ برای چه ناراحت هستی؟ چه اتفاقی افتاده است؟
۲. اَلتَّلَامِيذُ مَشْغُولُونَ بِتَهْيِئَةِ صَحِيفَةٍ **جِدَارِيَّة**
دانش آموزان مشغول تهیه روزنامه دیواری هستند.
۳. أَخِي **تَلْمِيذٌ** فِي الصَّفِّ السَّادِسِ الْإِبْتِدَائِيِّ.
برادرم دانش آموز کلاس ششم ابتدایی است.
۴. اَلسَّيَّارَتَانِ **تَصَادَمَتَا** أَمَامَ بَابِ الْمَصْنَعِ.
دو ماشین مقابل درب کارگاه تصادف کرد.
۵. **الدُّمُوعُ** جَارِيَةٌ عَلَى وَجْهِ الطُّفْلِةِ.
اشک‌ها بر صورت کودک جاری هستند.

التَّمرينُ السادسُ

● کدام کلمه از نظر معنا با سایر کلمه‌ها «ناهماهنگ» است؟

۱. هَادِيٌّ ☒ سَيَّارَةٌ ☐ سَفِينَةٌ ☐ طَائِرَةٌ ☐
آرام ماشین کشتی هواپیما
۲. شَارِعٌ ☐ سَاحَةٌ ☐ خَاتَمٌ ☒ رَصِيفٌ ☐
خیابان میدان انگشتر پیاده رو
۳. أَكَلٌ ☒ رَأَى ☐ شَاهَدَ ☐ نَظَرَ ☐
ماه دید دید دید
۴. مَاءٌ ☐ شَرَابٌ ☐ شَايٌ ☐ جَارٌ ☒
آب نوشیدنی چای همسایه
۵. يَدٌ ☐ لِسَانٌ ☐ سِنٌّ ☐ نَادِيٌّ ☒
دست زبان دندان صدا زد

التَّمْرِينُ السَّابِعُ

● آیه و احادیث زیر را ترجمه کنید. سپس کلماتی بر این وزن ها در آنها بیابید.

فَاعِلٌ : عَالِمٌ يَفْعُلُ : يَسْتُرُ فَعَالَةٌ : سَعَادَةٌ شَقَاوَةٌ

فَعْلٌ : عِلْمٌ فَعَالٌ : عِبَادٌ

۱. مِنْ سَعَادَةِ ابْنِ آدَمَ حُسْنُ الْخُلُقِ وَ مِنْ شَقَاوَةِ ابْنِ آدَمَ سُوءُ الْخُلُقِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

از خوشبختی انسان اخلاق خوب و از بدبختی انسان اخلاق بد است.

۲. شَرَفَ الْمَرْءَ بِالْعِلْمِ وَالْأَدَبِ لَا بِالأَصْلِ وَالنَّسَبِ. الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

ارزش انسان به علم و ادب است نه به اصل و نسب.

۳. إِنَّ أَحَبَّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَيَّ اللَّهُ أَنْصَحُهُمْ لِعِبَادِهِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

قطعاً محبوب ترین بندگان خدا نزد او اندر زگو ترین آنها برای بندگان است.

۴. حُسْنُ الْأَدَبِ يَسْتُرُ قُبْحَ النَّسَبِ. الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

ادب نیکو، زشتی نسب را می پوشاند.

۵. إِنَّ اللَّهَ عَالِمُ غَيْبِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ﴿۳۸﴾ الْفَاطِرُ

قطعاً خداوند به اسرار آسمانها و زمین دانا است.

التَّمْرِينُ الثَّامِنُ

● متن زیر را بخوانید سپس پاسخ پرسش های آن را بیابید.

أَنَا طَالِبٌ فِي الصَّفِّ الثَّاسِعِ. إِسْمِي إِسْحَاقُ. لِي أُخْتَانِ مَهْدِيمٌ وَ لَالِينٌ، هُمَا صَغِيرَتَانِ فَلَا تَذْهَبَانِ إِلَى الْمَدْرَسَةِ وَ عِنْدِي أَخَوَانِ: هَاشِمٌ وَ جَوَادٌ. هَاشِمٌ أَكْبَرُ أَوْلَادِ الْأُسْرَةِ؛

إِنَّهُ تَخَرَّجَ مِنَ الْمَدْرَسَةِ وَالْآنَ هُوَ حَلْوَانِيٌّ. جَوَادٌ فِي الصَّفِّ السَّابِعِ. نَحْنُ مِنْ مَدِينَةِ «سَرَاوَان» فِي مُحَافَظَةِ «سِيستَان و بلوڤستان».

۱. لِمَاذَا لَا تَذْهَبُ مَهْدِيمَ وَ لَالِينَ إِلَى الْمَدْرَسَةِ؟
..... لِأَنَّهُمَا صَغِيرَتَانِ
چرا مهديم و لالين به مدرسه نمي روند؟
۲. مَا اسْمُ أَكْبَرِ الْبَنِينَ فِي هَذِهِ الْأُسْرَةِ؟
..... هَاشِمٌ
اسم بزرگ ترين پسر خانواده چيست؟
۳. مَنْ تَخَرَّجَ مِنَ الْمَدْرَسَةِ؟
..... هَاشِمٌ
چه کسی از مدرسه فارغ التحصيل شد؟
۴. مَنْ أَيْنَ هَذِهِ الْأُسْرَةُ؟
..... مِنْ مَدِينَةِ «سَرَاوَان»
اين خانواده اهل کجا هستند؟
۵. فِي أَيِّ صَفِّ إِسْحَاقُ؟
..... فِي الصَّفِّ التَّاسِعِ
اسحاق در کدام کلاس است؟
۶. كَمْ أُخْتًا لِإِسْحَاقُ؟
..... لَهٗ أُخْتَانِ
اسحاق چند خواهر دارد؟

التَّمْرِينُ التَّاسِعُ

● با استفاده از کلمات زیر جدول را حل کنید و رمز را به دست بیاورید.

تَصَادُمَات / تَكَلُّم / تَلَامِيذ / نَادَيْتُمْ / مَلَاعِب / أَزْهَار / مُسْتَشْفَى / اقْتَرَبَتْ
 / شَقَاوَةٌ / أَنْصَح / تَنْظُرُونَ / حَذَرْتُمَا / أَخَوَات / إِخْوَةٌ / بُكَاء / سَيَّارَات /
 وَقَعَتْ / أَلْوَان / يَرُسْمُنَ / أَسْمَاك / فِضَّة / حَزِينَةٌ / فَجَاءَ

رمز↓													
۱	ف	ج	ا	ة									
۲	ی	ر	س	م	ن								
۳	م	س	ت	ش	ف	ی							
۴	و	ق	ع	ت									
۵	ف	ض	ة										
۶	ن	ا	د	ی	ت	م							
۷	ت	ل	ا	م	ی	ذ							
۸	أ	س	م	ا	ك								
۹	أ	خ	و	ا	ت								
۱۰	ت	ك	ل	م									
۱۱	ت	ص	ا	د	م	ا	ت						
۱۲	ا	ق	ت	ر	ب	ت							
۱۳	ب	ك	ا	ء									
۱۴	ت	ن	ظ	ر	و	ن							
۱۵	ا	خ	و	ة									
۱۶	ا	ز	ه	ا	ر								
۱۷	م	ل	ا	ع	ب								
۱۸	ا	ل	و	ا	ن								
۱۹	ا	ن	ص	ح									
۲۰	ح	ذ	ر	ت	م	ا							
۲۱	ح	ز	ی	ن	ة								
۲۲	س	ی	ا	ر	ا	ت							
۲۳	ش	ق	ا	و	ة								

(۱) ناگهان
(۲) نقّاشی می‌کنند
(۳) بیمارستان
(۴) افتادی
(۵) نقره
(۶) صدا زدید
(۷) دانش‌آموزان
(۸) ماهی‌ها
(۹) خواهران
(۱۰) صحبت کردن
(۱۱) تصادفات
(۱۲) نزدیک شدی
(۱۳) گریه کردن
(۱۴) نگاه می‌کنید
(۱۵) برادران
(۱۶) شکوفه‌ها
(۱۷) ورزشگاه‌ها
(۱۸) رنگ‌ها
(۱۹) اندرزگوترین
(۲۰) هشدار دادید
(۲۱) غمگین
(۲۲) خودروها
(۲۳) بدبختی

رمز: ﴿فِي سَعَةِ الْأَخْلَاقِ كُنُوزُ الْأَرْزَاقِ﴾ «گنج‌های روزی در وسعت اخلاق نهفته است.»
 الإمام علي عليه السلام

● بخوانید و ترجمه کنید.

۱. ﴿مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ﴾ البقرة ۶۲

کسی که به خدا و روز رستاخیز ایمان دارد، کار شایسته می‌کند، پاداش آن‌ها نزد پروردگارشان است.

۲. ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ﴾ الصَّف ۲

ای کسانی که ایمان آورده‌اید چرا می‌گویید چیزی را که انجام نمی‌دهید؟!

۳. ﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ﴾ الأحزاب ۲۱

به راستی که رسول خدا (ص) الگوی خوبی برای شما است.

۴. ﴿إِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ﴾ البقرة ۱۸۶

هرگاه بندگانم از تو درباره من بپرسند پس همانا من نزدیک هستم.

۵. ﴿يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ﴾ المجادلة ۱۱

خداوند کسانی از شما را که ایمان آورده‌اند بالا می‌برد.